

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Pignoribus Et Aliis Cavtionibus. Titvlvs XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

delegant sigilla violavit, & illorum scripta qua nobis fuerant praesentata, non erubuit aperire. Ceterum in nostra praesentia constitutus, ad veritatem suam praesentem, in executionem suam propriam proposuit coram nobis, quod iudices perperam processissent contra ipsum, cum acta in scriptis minus fideliter redigissent. Unde timens ne literas portaret vras, scripta illorum aperiret, & quod suspicatus fuerat adveniret. Sane si quid expediret, melius notavisset vel non misisset scripta suspecta, vel nobis fideliter retulisset & praesentasset, & ostendisset causam suspicionis praeposita coram nobis. Praeterea cum non quereretur de iudice quem et ex proprio motu concessimus, sed de illo potius quem ipse duxerat eligendum, & iudices suos nobis literas per eum destinassent, de ipso pariter conquerentes non ipsius fidem non duximus adhibendam, sed ut in eo saltem poveretur in quo peccaverat contra acta iudicium, qua temere violarat, ipsum sicut non detulimus, sic nebulimus exaudire, ne videretur ei datus fuisse patrocinium attulisse.]

CAP. VIII.

Si permutatio beneficiorum completa est ex una parte, & per alteram fiat, qui minus impletur, restituitur pari ad suum beneficium. & secundum hoc continet ius.

Idem Archiepiscopi & praepositi sancti Andreae Colon. a

¶ Vm b universorum : [i & j.] Intelleximus G. canonico referente, quod cum ipse & L. clericus de permutatione praebendarum suarum inter se tractare cepissent, quam utilitati utriusque imminere credebant, tandem idem L. praebenda eiusdem G. cuidam consanguineo suo assignavit, praebendam suam ei sicut promiserat noluit resignare: & infra. Cum igitur deceptis & non decipientibus iura lubveniant: licet ipsi per se de iure non possent ecclesiastica beneficia permutare: ut tamen simplicitati venia tribuatur: c. mandamus, quatenus, si constituerit praetaxatum G. taliter fuisse deceptum, amoto a praebenda sua consanguineo ipse L. vel quolibet alio illicito detentore, eam restitui faciat eidem.

[i Fidelium ab ipso Domino Iesu Christo pastoralis sit nobis curae commissa, sollicitudini nostra incumbit, vel dignoscatur expedire, ut sic debeamus quolibet in suis rationibus consistere, quod aliquando fors in consuetudine ecclesiae distraditum non suscipiamus, sed firma & illibata debeant permanere.]

CAP. IX.

Spirituale cum temporali permutari non potest.

Gregorius IX. Beton. & Fungin. Abbatibus. d

¶ Exhibita nobis Abbatis & conventus sancti Martini de Pannonia petitio continebat, quod cum super causa, qua inter ipsos ex una parte, & praepositum e Albanen. ex altera, super quibusdam decimationibus vertebatur, ad C. f. capellanum nostrum, tunc in Hungaria commorantem, nostras literas impetrassent: ipse ac magister M. in quos utrinque tanquam in arbitros extitit compromissum, arbitrati fuerunt, quod si dictus praepositus obtineret decem millia solidorum g. regalium a Rege Hungariae concedi monasterio memorato, ipsi ab earundem decimationum petitione cessarent: & infra. Quocirca mandamus, quatenus si vobis constitit de praemissis (cum permutatio de spiritualibus ad temporalia improbetur) praedictum arbitrium, & quicquid secutum est ex eo vel ob id, irritum decernatis.

a al. Colonien. b C.2. de prob. in 3. comp. vid. Covarr. lib. 1. var. res. l. 1. c. 1. c Vid. l. ff. de dona. & l. tutor. ff. de susp. tut. d De Beton. & Sirmigen. abbat. al. Beton. & Sermigen. al. de Beconen. & Sirmigen. abb. al. de Becon. & Sirmigen. e Alben. al. Albanen. f G. g Solium legitur in 10. Cod. manuscr. in uno solidorum. in alio solinarum.

DE FEVDIS.

TITVLVS XX.

CAP. I.

Si domus a vasallo recipit feudum in pignus, abstinendo ab eius servitio, non tenetur computare fructus in sortem. h. d. secundum intellectum communem. Et est casus singularis qui alibi non legitur.

Innocentius III. a Marien.

¶ In fine h. d. praesentium declaramus, quod gageria quam de feudo ecclesiae tuae ab M. dignoscitur recepisse, a te potest liberè detineri, fructibus non computatis in sortem. Ita videlicet, ut quamdiu fructus illos ceperis in sortem minimè computandos, idem M. a servitio, in quo tibi & eccl. tuae pro feudo ipso tenetur, interim sit immunis.

CAP. II.

¶ Ponit tres casus, in quibus non obstante iuramento de non infeudando, potest Episcopus antiquum feudum ad ecclesiam reversionem novo vasallo concedere. h. d. Et est casus notabilis, interpretans iuramentum de non alienando.

Idem Medialanen. Archiepiscopo.

¶ Ex parte d. tua nostro est Apostolatus referatum, quod saepius dubitasti, utrum cum contingit vasallum tuum decedere, & ad te feudum ipsum redire, feudum ejus alii liceat tibi dare, quamvis iuramento tenearis strictus, non infeudare de novo, Romano Pontifice inconsulto? Ad haec si vasallum tuum feudum alienare contingat, an ipse filium vel consanguineum ejusdem feudi conformem de ipso valeas investire? Alia quoque dubitatio continebat, ut cum feudum alienatum reperis, quod per te facile recuperare non potes: utrum possis alicui laico in feudum illud concedere, qui & illud recuperet, & in feudum per ecclesiam recognoscat? [i & j.] In primo [ergo] casu feudum decedentis liberè (si videris expedire) concedas. Atque in secundo filium, vel consanguineum alienantis investies. In tertio feudum alienatum poteris ei licentè e concedere, per quem ipsa f. ecclesia valeat rehabere.

[i Nos igitur super his de mente tua scrupulum volentes dubitationis auferre, per a. scribi mandamus, quatenus si quando praesentis casus emergerint.]

DE PIGNORIBVS ET ALIIS CAVTIONIBVS.

TITVLVS XXI.

CAP. I.

Res ecclesiae pignori non debent, nisi ex necessitate & rationabili causa.

Ex concilio Remen. g

¶ Nillos Presbyter praesumat calicem, vel patinam, vel vestimentum sacerdotale, aut librum ecclesiasticum tabernario, vel negociatori, aut culti laico, vel feminae in b. validum dare, nisi iustissima necessitate urgente.

Sicut & Zepherinus Papa & martyr S. Hilarius in suis decretalibus docuit.

CAP. II.

Liber homo non potest pignori.

a Maurien. b C.1. eod. tit. in 3. comp. Vid. Covarr. l. 3. var. res. c. 1. & de materia tituli plenè lul. Clarus tract. de feud. c accipisse. d C.2. eod. tit. in 3. comp. Vid. lul. Clar. de feud. e licet. f ipsum. g Non invenio in concil. Remens. et tamen tribuunt Bur. l. 3. de c. 104. l. 1. p. 2. c. 139. & c. 1. eod. tit. in 1. compila. h id est, obligare est enim verbum vulgare loquendi Gebren. ut hic ait Hostien. i C.2. eod. tit. in 1. comp.

Gregorius III. Exonem Episcopo.

Lator presentium: & infra. Lex habet a, ut homo liber pro debito non teneatur, etsi res defuerint, quae possint pro debito addici.

CAP. III.

Si rector ecclesiae pro facto proprio rem ecclesiae obligavit, cogitur ejus haeres rem redimere, & ecclesiae restituere.

Alexander III. Episcopo Exonem.

Ex presentium b latoris in sinuatione accepimus, quod sacerdos ecclesiae de Offitona e calicem argenteum & medietatem unius breviarii ejusdem ecclesiae pro sua necessitate pignori obligavit, & ea, morte praeventus minime recolligit.

Vnde, quoniam indignum est, ut eidem ecclesiae res suae (praesertim quae sacris ministeriis deputatae sunt) taliter debeant deperire: mandamus, quatenus si verum est, quod adseritur, filium ejus qui ex successione ipsius patrimonii jus dicitur obtinere, moneas & compellas, ut ea recolligat, & restituar ecclesiae memoratae.

CAP. IV.

Si usurarius emit rem eo pacto, quod post tempus restituat eam venditori, recipiendo aliquid ultra sortem, fructibus tamen in ea computatis, iudicatur contractus sonecatorius.

Innocentius III. G. Subdiacono nostro, & P. canonico d. Pisanu.

Llo vos e credimus scientiae dono vigere: [1 & 7.] Sanè intimatis nobis, quod causam, quae vertitur inter H. & B. filios G. de f. Cosa ex una parte, & G. filium g. T. & haeres ipsius ex altera, super quibusdam h. teris praefatis personis pro s. viginti tribus libris pignori obligatis, vobis duximus committendam: [2 & 7.] Ex parte praedictae G. & haeredum ejus fuit propositum, terras quasi idem H. & B. repetebant, ab eis non esse pignori obligatas, sed pure venditas: sicut in instrumento confecto exinde continebatur. k. Praefatus vero H. pro se ac fratre suo firmiter adferebat terras non esse pure venditas, sed pignori obligatas: cum venditioni praedictae talis fuerit ad duos proximos annos praefato T. emptio displiceret, pariter H. ab inde usque ad annum viginti sex libras, (perceptis fructibus computatis in ipsis) dare deberet. Verum, quia ambigitur utrum pura sit & absoluta venditio, an praefatus contractus pignus debeat iudicari.

Respondemus, quod qualiscunque fuerit intentio contractus huiusmodi, & ex forma contractus, venditio non adpareat conditionalis, sed pura: quamvis per conditionem possit resolvi: ex duobus tamen, quae in pacto fuerunt expressa, videlicet quod fructus percepti deberent in solvenda pecunia numerari, & quod ultra summam receptam lx. solidi. l. deberent persolvi, contra ipsum emptorem praesumitur vehementer, praesertim cum uturas consuevit exercere.

[1] Quod super eo de quo nos consulere voluisti, quid iuri sit liquidè cognoscatur, quia tamen nostra postulasti edoceri responsione, ne sub ipsius expellatone responsioni decisis negotii proregetur, praesentibus vobis literis duximus respondendum.

[2] Dantes vobis per literas nostras m. mandatum, ut ipsam G. & haeres ipsius ad restituendum vineas, & quicquid ultra sortem perceperant ex eisdem, restituere comparentibus, per penam in Later. concil. contra usurarios promulgatam cogere curaretis. Vos ut iuxta mandatum nostrum procederetis in negotio memorato, partes citare curastis. Cumq. in praesentia vestra essent constituta.

a C. 2. eod. tit. in 1. comp. b C. 3. eod. tit. in 1. comp. & post cons. Lat. sub Alex. III. p. 29. e. 1. c. Offen. al. Offic. d. Canonici Pisanus. e C. 2. eod. tit. in 3. comp. Vid. Covarr. l. 3. var. ref. e. g. f. Cosa. g. Tiberis h. vineas. i. al. xciii. k. Vid. l. quid si metus in fin. De ed. l. quadraginta.

CAP. V.

Mulier agit pro dote contra quemlibet detinentem bona mariti. Idem Episcopo Aquinati.

EX literis a, F. T. accepimus, quod causam, quae vertitur inter R. & A. mulierem, tibi duximus committendam: [1 & infra.] Si quidem probatum est, quod pro facinore a marito praedictae mulieris commisso, eo fugam perente, tam frater b. mariti, praefatus videlicet R. quam ipsa mulier (licet minus e. iuste) a regio iustitiae capti fuerint, & de ipsius mandato bonorum omnium delinquentis facta distracta, & soluta pecunia mercatori, qui a marito mulieris vulneratus fuerat, & rebus propriis spoliatus: sed quaedam possessiones illius penes eundem R. remanserant d, quas idem de mandato curiae retinuit, soluta pro eis pecunia praedicto mercatori, quia emptor alius propter possessionem e. minutas non extabat: pars vero mulieris estimationem dotis infansius perebat sibi restitui, vel in possessiones, quae mariti fuerant f. ex officio delegationis induci: [2 & 7.] Mandamus, quatenus si tibi confiteri ex his, quae in praesentia tua fuere proposita & probata, quod mulier dicit viro dedisse in dotem: & praedictum R. de bonis fratris aliqua possidere: cum mulieribus favor moltum in recuperandis dotibus debeat, & cautum sit in iure, quod propter maleficium viri mulier remanere non debeat indotata, cum etiam bona viri mulieri pro dote tacite obligata, & g. cum suo onere transierint ad quemlibet possidentem: R. praedictum eidem mulieri ad restitutionem dotis eatenus condemnas, quatenus de bonis fratris sui praefati nolitur possidere.

[1] Cum serè per biennium studuisset, ut eadem causa cum concordia finiretur, partibus non adquescentibus, acciti viri prudentibus praedicta causa merito diligenter examinata. Idem negotium de prudentium virorum consilio ad nostram diuissi presentiam remittendum, ea maxime ratione qua videtur hoc ad regnum iudicium spectatiter pertinere.

[2] Pari autem viri e contrario respondebat, se non debere super his aliquo modo respondere, quia nihil auctoritate vel voluntate sua distractum fuerat de bonis mariti ipsius mulieris, sed sicut ea cepit fecerat, & mandaverat distrabenda. Sanè enim pari mulieris diceret de possessionibus viri sui aliqua remansisse, quae distracta non fuerant, & ex eis sibi satisfieri postularet, ab ea studius inquisisset, quanta fuisset pecunia quae soluta fuerat mercatori: & ex confessione tibi confiteri utrisq. quod quid de immobilibus usq. ad centum uncias auri alienatum extiterat, sed praedictus R. se xxxii. volentes uncias addidisse & xl. duarum unciarum auri numerum composuisse mercatori. Alligabat quoq. pra. R. quod cum quing. fuisset unius patris, & omnes in paternis bonis succederent, facta estimatione totius hereditatis, non proveniebat ad maritum mulieris de hereditate paterna, quod ultra xxxv. auri uncias valeret. Quia vero ad nos eadem causa remissa, non fuit sufficienter instruita, nos vobis constitit utrum x. libras Tarecorum quas petebat, mulier dedisset in dotem, aut idem R. aliquid possidebat de bonis percussoribus ad fratrem suum uxorem mulieris praedictae, nec paruossum examinationi causa insisteret, tum quia in praesentia tua remanentium fuit allegatoribus & probationibus sicut dicit, tum quia idem & sufficientes non venerunt ad no. pra. responsales, eandem causam tuo duximus examini remittendam per Apoll. sed.]

CAP. VI.

Si creditor vel is qui ab eo causam habet, tot fructus percepti ex pignore quod satisfactum est sorti, debet pignus restitui detentori.

a C. 2. eod. tit. in 3. comp. b mariti praefati, &c. c. Vid. l. 1. C. ne uxor pro marito, & l. ferre. C. quibus modis pign. fac. unt. d. remanserunt. e. In multu. vetusu. immunitas, quae vocem sensus non admittit. f. fuerunt. g. Dicitur & de. est. Idem

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Idem R. de Montis Fortino.

Cum a contra G. civem Anagninum b super quibusdam possessionibus, quas quondam pater tuus L. de Saul e pro certa quantitate pecunie obligaverat, & ipsius creditoris heredes predicto G. pignorerant, movisses in nostra presentia questionem, legitime probavisti, quod ex earum proventibus tantum fuerat tam ab eodem G. quam ab aliis, qui eas tenuerant a tempore, quo fuerant obligatae, perceptum, quod d fructus sorti poterant aduari. Nos igitur attendentes, quod in talibus perceptio fructuum in solutione fortis accedat, cum secundum canonicas sanctiones fructus restitui, & in sortem debeant computari: considerantes etiam, quod possessiones ipsae jam extenuassent penitus totum onus, & debitum annullassent, ipsas tibi restituendas esse decrevimus, & te per nuncium nostrum in possessionem induci fecimus corporalem.

CAP. VII.

Si i, qui sub pacto legis commissoria pignora vit rem suam, & pignori non contravenire, iuste impeditus intra diem statutum non redierit, post diem redimere poterit.

Idem.

Significante R. cive Pisano e nobis innouit quoddam domum f suam G. Pisano civi pro 250. libris pignori obligasset, ac promississet praestito iuramento, quod nulli domum ipsam statuto termino recolligeret, creditorem ulterius super eo minime molestaret: & intra statutum tempus per certum g fidelem nuncium (prout ei videbatur) creditori pecuniam numeratam remisit: quam idem nuncius infideliter agens, sicut ei injunctum fuerat non persolvit: & postmodum idem R. ab Imperatore detentus, dicto G. satisfacere non potuit ut debuit: [1 & infra.] Cum igitur pactum legis commissoriae h sit in pignoribus improbarum, & praedictus R. quantum in eo fuit, iuramenti debitum adimplevit: cum per eum, quem certum nuncium esse sperabat, pecuniam remisisset termino statuto i, sed in captione detentus satisfacere non potuit creditori k. Mandamus, quatenus si est ita, praedictum creditorem, ut forte contentus, pensionibus pignoris computatis in eam, illam praefato R. omni dilacione postposita resignet (pacto tali vel iuramento nequaquam obstante) cens. eccles. cogatis.

[1. Nunc per Dei gratiam libertati pristina restitutus, paratus est pecuniam reddere creditori, licet ipse profusus recusaret recipere, quia ei non fuerit statuto termino persoluta.]

CAP. VIII.

Usufructuarius cavet, quod fructus rebus immobilibus salva ipsorum substantia, & pecuniam & estimationem mobilium, qua consumuntur usu, fructu fructu, restituet.

Gregorius IX.

Cum i constet l. mulierem, uxorem Ogerii m, quoad usufructum filio suo successisse in bonis, quorum proprietates ad M. mulierem, uxorem C. dignoscitur pertinere: Mandamus, quatenus eam ad cautionem idoneam exhibendam quod utatur & fruatur salva rebus substantia n rebus immobilibus, quae usu non consumuntur, ad arbitrium boni viri: Pecuniam vero s quam habuit o vel habebit, ac estimationem bonorum, quae consumuntur usu, & in hereditate inventa

a C. eod. tit. in 2. comp. latio. b Anagnin. al. Anagnin. c Salu. d al. in quo fructus. e Cuni. eod. tit. in 4. comp. f vox suam, deest in anti. g vid. Gomez. tom. 2. var. ref. c. 7. h vid. Covarr. l. 3. var. ref. c. 2. i constituto. k vad. l. 2. & tit. C. de quibus cau. ma. & l. 2. & Bart. ff. de in jus voc. l. vid. l. 1. C. de usufructu. & Spec. tit. de pign. s. sequitur videre. m Egidii. n al. in rebus. o habuerit.

fuerint: in morte sua dicta mulieri, aut heredibus eius restituat, per censuram ecclesiasticam compellatis.

DE FIDEIUSSORIBUS. a

TITVLVS XXII.

CAP. I.

Breue est, nec potest breuius summari.

Ex concilio Cantuariensi. b

Clericus e fideiussoribus d intersuens, abjicitur.

CAP. II.

Compellitur clericus servare fideiussorem indemnem per assignationem reddituum suorum.

Lucius tertius Eugen. Episcopo, & c. Archidaco in Norwicensi.

Peruenit f ad nos ex conquestione R. clerici, quod cum ipse pro C. & F. clericis, mercatoribus Bonon. fideiussisset: illis praescriptam pecuniam non solventibus, coactus est satisfacere de eadem. Ne igitur dispendium patiatur, unde videtur premium meruisse: Bononien. Episcopo dedimus in mandatis, ut super debitis illis instrumenta, quae sunt apud creditores inspiciat, & eorum transcripta suo sigillo signata vobis mittere non postponat. Mandamus itaque discretioni vestra, quatenus si ex concessione praedictorum clericorum vel alias legitime vobis rem ita se habere confiterit, moneatis eosdem ut memorato R. pecuniam, quam pro eis solvit restituant, ipsamque servant indemnem: alioquin de redditibus eorum praescripta debita faciatis exolvere, & damna etiam, quae propter hoc perituli, resarciri: aut praedictos redditus sibi assignetis tamdiu sine molestia detinendos, donec ipsa damna resarcita fuerint, & debita sine deminutione soluta. Praefatos vero clericos, si religionem fidei & iuramenti sui eos violasse constiterit, ab officio & beneficio suspendatis.

CAP. III.

Ter districtionem canonicam compellitur debitor a fideiussore abolvere fideiussorem, qui a creditoribus molestatur.

Idem Cantuariensi g Archiepiscopo.

Constitutus h in praesentia nostra magister S. sua nobis assertione monstravit, quod pro cancellario tuo tempore Lateran. concilii in quadam summa pecuniae intercessit: quam quia usque modo debitor non persolvit, se assertit plurimas a creditoribus Bononien. molestias pertulisse, & debitum augmentatum. Ideoque mandamus, quatenus si legitime tibi de huiusmodi assertione constiterit, praefatum debitorem, ut eum a praedicta intercessione sine dilacione protus absolvat, ecclesiastica censura compellas. Praesentium quoque auctoritate injungimus, ut si debitum vel accessiones iste negaverit, consuetudine, quae est legi contraria, non obstante, iuramentum calumniae subire cogatur. Praeterea quia difficile foret intercessori suos testes in Angliam ducere, iudicibus Bonon. (satisfactione idonea a cancellario ipso accepta, quod ad testes audiendos vadat vel mittat intra terminum competentem) literis tuis significes, ut eos vice tua recipiant & examinent diligenter & depositiones eorum transmittentes inclusas, significant, quanta fides possit instrumentis vel testibus adhiberi.

a De materia huius capituli vid. Anton. Gomez. tom. 2. varia. resol. c. 19. b Cartuarien. al. Carthagenen. c C. eod. tit. in 1. comp. d al. fideiussoribus. e al. Archiepiscopo. f C. 4. eod. tit. in 1. comp. & post. conc. Later. sub Alex. III. p. 23. c. 5. g al. Cartuariensi. h C. eod. tit. in 1. comp. i al. disceptima.

